

•
2558/2021 23-06-2021

reparare prejudicii erori judiciare Tribunalul CONSTANTA

Cod ECLI ECLI:RO:TBCTA:2021:001._____

ROMÂNIA

TRIBUNALUL C_____ – SECȚIA I CIVILĂ

Dosar nr. _____

Sentința civilă nr. 2558/2021

Ședința publică din data de 23.06.2021

Completul constituit din:

PREȘEDINTE – A_____ C_____

GREFIER – C_____ B_____

Ministerul Public a fost reprezentat de către domnul procuror C_____ B_____ din cadrul Direcției Naționale Anticorupție – Serviciul Teritorial C_____

Pe rol soluționarea acțiunii civile având ca obiect – reparare prejudicii erori judiciari, formulată de reclamantul B_____ B_____, CNP _____ cu sediul ales în C_____, _____-24 bis, etj.1, camera 10 în contradictoriu cu pârâțul STATUL ROMÂN A_____ A_____ A_____ A_____ cu sediul în București, sector 5, _____.

Dezbaterile asupra fondului au avut loc în ședința publică din data de 09.06.2021 au fost consemnate în încheierea din acea dată, care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Completul de judecată, având nevoie de timp pentru a delibera, în conformitate cu prevederile art. 396 alin. 1 Cod procedură civilă, a amânat pronunțarea asupra cauzei la data de 16.06.2021 și ulterior la data de 23.06.2021 când, în aceeași compunere,

TRIBUNALUL,

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului C_____ sub nr. _____ reclamantul B_____ B_____ a chemat în judecată pe pârâțul Statul Român A_____ A_____ A_____

A _____, solicitând instanței ca prin hotărârea ce se va pronunța să dispună obligarea pârâtului la plata sumei de 2.350.000 lei, reprezentând repararea pagubei cauzate prin arestarea sa preventivă în mod nelegal, în cadrul dosarului penal nr. _____ al Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu mențiunea că suma de bani indicată reprezintă contravaloarea daunelor morale cuvenite ca efect al privării în mod nelegal de libertate.

În motivarea cererii, reclamantul a arătat că a fost cercetat în cadrul dosarului penal nr. 160/P/2010 at D.N.A. Structura Centrală, reținându-se în sarcina sa săvârșirea infracțiunilor prevăzute și pedepsite de art.7 pct.1 din Legea nr.39/2003 și de art. 254 pct. 1 și 2 C.pen., raportat la art. 6 și art.7 pct.1 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 41 alin.2 C.pen. 1969. În cadrul acestui dosar, s-a dispus la data de 23.05.2011 reținerea sa pentru o perioadă de 24 de ore, iar ulterior, la data de 24.05.2011, a fost prezentat, alături de alte 28 de persoane cu propunere de arestare preventivă, care a fost soluționată în cadrul dosarului penal nr: _____ al Î.C.C.J., dispunându-se arestarea sa pentru o perioadă de 30 de zile, cu începere din data de 25.06.2011, până la data de 23.06.2011 inclusiv. Împotriva acestei hotărâri a formulat în termen legal recurs care a fost respins, rămânând astfel în stare de arest preventiv. Ulterior, în termenele procedurale, s-a analizat din 30 în 30 de zile starea de arest preventiv, stare care a fost prelungită ulterior pentru durata maximă care poate fi dispusă în cursul urmăririi penale, respectiv pentru 6 luni, iar la data de 20.11.2011, ca efect al expirării de drept a măsurii, s-a dispus punerea sa în libertate din arestul I.G.P.R., data de la care, procurorul de caz a instituit măsura preventivă a controlului judiciar, menținută până la data de 05.05.2015, când, pe parcursul soluționării pe fond a dosarului penal nr. _____, Î.C.C.J. a dispus revocarea măsurii preventive a controlului judiciar.

A mai arătat reclamantul că la data de 22.03.2016, prin sentința penală nr. 236, pronunțată de Î.C.C.J., s-a dispus achitarea tuturor inculpaților trimiși în judecată de D.N.A. Structura Centrală, în mare parte prin prisma aceluiași temei de drept, respectiv art.16 lit. c C.proc.pen. Ulterior, D.N.A. a formulat apel împotriva sentinței menționate, apelul formând obiectul dosarului penal nr. _____ al completului de 5 judecatori din cadrul Î.C.C.J., care prin decizia penală nr. 177 din 15.07.2019 a dispus în sensul respingerii ca nefondat a apelului formulat de către D.N.A..

Reclamantul a învederat că în condițiile enunțate a fost privat în mod nelegal de libertate un număr de 6 luni de zile, iar ulterior, pentru aproximativ 3 ani și jumătate, i-au fost restrânse drepturile și libertatea printr-o măsură preventivă alternativă măsurii arestării preventive - controlul judiciar, ambele măsuri subzistând aproape 4 ani față de el și alte 28 de persoane, negăsindu-și sub nicio formă justificarea, în condițiile în care s-a dispus achitarea în masă, atât a sa, cât și a celorlalți inculpați.

A apreciat reclamantul că este mai mult decât evident că privarea sa de libertate a avut un caracter nelegal, fiind îndreptățit la repararea pagubei ce i-a fost cauzată ca efect al arestării preventive pentru 6 luni de zile, zile în care a trăit cele mai mari umilințe din viața sa, care au continuat și ulterior punerii sale în libertate. Astfel, la data demarării cercetărilor penale era angajat în funcția de lucrător vamal, Șef control fizic containere în cadrul Biroului Vamal C _____ Sud Agigea, iar după reținerea sa, prin decizia instituției în cadrul căreia își desfășura activitatea, s-a dispus suspendarea de drept a raporturilor de serviciu, iar din luna mai

2011 și până la momentul achitării definitive, nu a mai avut un loc stabil de muncă, după câțiva ani de proces reușind să se angajeze la o firmă de transport, unde a obținut venituri scăzute. În plus, în cei 8 ani și 2 luni de proces, atât soția sa, cât și copiii au fost ținte ale unor umilințe greu de îndurat, pe tema faptului că soțul, respectiv tatăl lor, era infractor.

A precizat reclamantul că pe parcursul urmăririi penale, în cele 6 luni de arest preventiv, a fost încarcerat în cadrul arestului I.G.P.R. din București, într-o cameră de câțiva metri pătrați, alături de persoane acuzate de omor, tâlhării sau alte infracțiuni, persoane de o condiție socială și morală foarte redusă, alături de care, deși stia că este nevinovat, a fost nevoit să trăiască zile bune din viața sa. În permanență era foarte stresat și tensionat, fiindu-i chiar frică pentru propria integritate corporală și chiar pentru viața sa, având în vedere caracterul imprevizibil al manifestărilor exterioare ale persoanelor menționate. Perioada în care a fost arestat a coincis cu debutul calendaristic dar și efectiv al verii, iar în arestul I.G.P.R. se înregistrau temperaturi mult peste limita suportabilității, chiar și pentru un om sănătos, fiindu-i teamă inclusiv de posibilitatea de a nu supraviețui condițiilor de detenție. DE altfel, ulterior perioadei de arest preventiv, după punerea în libertate, în urma unui control medical, s-a constatat ce se îmbolnăvisese de TBC.

A concluzionat reclamantul în sensul că solicitările sale sunt absolut întemeiate, pentru că în opinia sa, după viață și sănătate, cea mai importantă valoare umană este libertatea și nimic nu îi va putea da înapoi ceea ce a avut anterior încarcerării mele și nici libertatea de care a fost privat în mod nelegal pentru 6 luni de zile din viață, ulterior datei de 24.05.2011, dată la care viața sa și a familiei sale s-a schimbat dramatic și iremediabil.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 539 C.proc.pen..

Pentru dovedirea cererii, reclamantul a depus la dosar înscrisuri: încheierea nr. 759/24/25.05.2011 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în dosar nr. _____, ordonanța privind prelungirea măsurii de a nu părăsi țara, emisă la data de 12.03.2012 de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție- D.N.A., în dosar nr. 160/P/2010, extras de pe minuta încheierii pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție la data de 09.01.2015 în dosar nr. _____, bilet de liberare nr. 658/20.11.2011 întocmit de I.G.P.R., decizia penală nr. 177/15.07.2019 pronunțată de ÎCCJ-Complețul de 5 judecători, în format electronic, acte de stare civilă și acte medicale. Totodată, reclamantul a solicitat proba cu un martor: R _____ V _____, probă încuviințată și administrată de instanță.

În apărare, pârâtul a formulat întâmpinare prin care a invocat excepția prescripției dreptului material la acțiune, față de termenul de 6 luni prevăzut de art. 541 alin. 2 C.proc.pen., calculat de la data rămânerii definitive a hotărârii instanței de judecată, precum și a ordonanței sau încheierilor organelor judiciare, prin care s-a constatat eroarea judiciară, respectiv privarea nelegală de libertate.

Pentru situația din speță, în care privarea nelegală de libertate nu a fost constatată printr-unul din actele prevăzute de lege, pârâtul a apreciat că termenul de 6 luni curge de la momentul încheierii perioadei pentru care s-a dispus măsura preventivă privativă de libertate, astfel că data începerii curgerii termenului de prescripție ar putea fi 21.10.2011 (cu 30 de zile anterior datei expirării de drept a măsurii privative de libertate- 20.11.2011). Prin urmare, pentru a respecta termenul

prevăzut de art. 541 alin. 2 C.proc.pen., reclamantul ar fi trebuit să promoveze acțiunea cel mai târziu la data de 20.04.2012.

Pârâtul a invocat și excepția inadmisibilității formulării acțiunii, prin raportare la temeiul de drept invocat de reclamant și care nu are aplicabilitate în raport de situația de fapt indicată. În plus, în condițiile în care reclamantul pretinde că a fost victima unei privări nelegale de libertate, soluționarea pretențiilor sale implică analizarea incidentei prevederilor cu caracter special ale art. 539 C.proc.pen., care presupun stabilirea caracterului nelegal al privării de libertate, constatat în mod expres prin acele de procedură limitativ prevăzute de legiuitor, după cum s-a statuat prin decizia nr. 15/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii. Astfel, instanța civilă chemată să se pronunțe asupra pretențiilor persoanei care a fost privată de libertate nu poate aprecia asupra legalității actelor prin care s-a dispus privarea de libertate, aceasta sarcina revenindu-le exclusiv organelor judiciare penale.

Pentru ipoteza respingerii excepției inadmisibilității formulării acțiunii, pârâtul a solicitat respingerea cererii ca neîntemeiată, întrucât reclamantul nu face nicio dovadă a prejudiciului suferit, mărginindu-se doar la afirmarea existenței acestuia. Or, la stabilirea despăgubirilor morale este necesar a se ține seama de dreptul subiectiv nepatrimonial încălcat, ceea ce impune cu necesitate ca reclamantul să facă dovada îndeplinirii a două condiții cumulative: afirmarea dreptului încălcat și circumstanțierea acestui drept, respectiv indicarea motivelor de fapt care l-au condus la certitudinea că s-a produs o încălcare a dreptului afirmat. Totodată, stabilirea cuantumului despăgubirilor nu trebuie să tindă la o îmbogățire fără justă cauză, ci este imperios necesar a se avea în vedere gradul de încălcare a dreptului afirmat, respectându-se atât principiul proporționalității, cât și principiul echității.

Sub acest aspect, pârâtul a făcut referire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului care, în mod constant, a statuat faptul că, în privința daunelor morale, în lipsa unor criterii clare de evaluare a prejudiciului moral și de determinare a cuantumului despăgubirilor necesare acoperirii acestuia, instanța trebuie să manifeste prudență și rezonabilitate în acordarea lor. Tot astfel, în termenii Convenției Europene a Drepturilor Omului, criteriul echității în materia despăgubirilor morale are în vedere necesitatea ca persoana vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, cu efecte compensatorii, dar, în același timp, despăgubirile să nu se constituie în amenzi excesive pentru autorii prejudiciului și nici venituri nejustificate pentru victime.

Pentru dovedirea celor susținute, pârâtul a depus la dosar adresa nr. 5870/18.02.2020 emisă de D.G.R.F.P. G _____, privind achitarea către reclamant a drepturilor salariale aferente perioadei de suspendare a contractului individual de muncă, exceptând perioada restului preventiv.

Prin încheierea de ședință din 17.06.2020 s-a dispus suspendarea judecării în temeiul art. 411 alin.1 pct. 1 C.proc.civ., instanța apreciind că pentru soluționarea cauzei este necesar a fi depusă la dosar decizia penală nr. 177/15.07.2019 pronunțată de ÎCCJ-Completul de 5 judecători în dosar nr. _____, neredactată la data înregistrării prezentei cereri pe rolul instanței.

Cauza a fost repusă pe rol la termenul din 12.05.2021, subsecvent respingerii sesizării de perimare a cererii, constatându-se că decizia penală anterior indicată a fost comunicată

reclamantului în luna aprilie 2021, moment până la care nu se putea pretinde acestuia întreprinderea vreunui demers de reluare a judecății.

Ulterior repunerii pe rol, reclamantul a invocat efectele deciziei nr. 136/03.03.2021 pronunțată de Curtea Constituțională, prin care s-a constatat neconstituționalitatea soluției legislative din cuprinsul art. 539 C.proc.pen., cu consecința recunoașterii dreptului la repararea pagubei și în cazul privării de libertate dispuse în cursul procesului penal soluționat prin achitare.

La ultimul termen de judecată, reclamantul a formulat cerere scrisă de majorare a pretențiilor deduse judecății la suma de 2.435.000 lei, calculată la cursul de schimb al sumei de 500.000 euro, avută în vedere la momentul formulării cererii de chemare în judecată.

Din analiza actelor și lucrărilor dosarului rezultă următoarele:

Reclamantul B____ B____ a fost cercetat în cadrul dosarului penal nr. 160/P/2010 al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție-Direcția Națională Anticorupție, pentru săvârșirea infracțiunilor de inițiere și constituire de grup infracțional organizat, prevăzută de art. 7 pct. 1 din Legea nr. 39/2003 și de luare de mită, prevăzută de art. 254 pct. 1 și 2 C.pen. rap. la art. 6 și art. 7 din Legea nr. 78/2000, cu aplicarea art. 41 alin.2 C.pen..

Prin ordonanța de reținere nr. 120/23.05.2011 s-a dispus față de reclamant măsura reținerii pentru 24 de ore, iar prin încheierea nr. 759/24/25.05.2011 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în dosar nr. _____ s-a dispus măsura arestării preventive pentru o perioadă de 30 de zile, cu începere din data de 25.05.2011. Această măsură privativă de libertate a fost prelungită în mod succesiv până la data de 19.11.2011, când a expirat perioada maximă de 180 de zile a arestului preventiv ce poate fi dispus în cursul urmăririi penale.

După punerea sa în libertate, față de reclamant s-a dispus prin ordonanță a procurorului luarea măsurii de a nu părăsi țara și ulterior a măsurii controlului judiciar, ambele prelungite succesiv, ultima dintre aceste măsuri preventive fiind revocată prin încheierea pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție la data de 05.05.2015, în dosar nr. _____.

Prin sentința penală nr. 236/22.03.2016 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în dosarul nr. _____ s-a dispus achitarea reclamantului, alături de ceilalți 28 de inculpați trimiși în judecată în legătură cu fapte de corupție, iar prin decizia penală nr. 177/15.07.2019 pronunțată de ÎCCJ-Complețul de 5 judecători în dosar nr. _____ a fost respins apelul formulat de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, decizia de achitare fiind definitivă.

Invocând soluția de achitare dispusă în cazul său la finalul unui proces penal care a presupus și arestarea sa preventivă, reclamantul a solicitat prin cererea de față acordarea de daune morale pentru repararea prejudiciului ce i-a fost cauzat prin privarea nelegală de libertate. În acest sens, au fost invocate dispozițiile art. 539 alin.1 C.proc.pen., potrivit cu care „Are dreptul la repararea pagubei și persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată nelegal de libertate.”

În ceea ce privește termenul de formulare a acțiunii de reparare a pagubei, sunt aplicabile dispozițiile art. 541 alin. 2 C.proc.pen., care stabilesc un termen de 6 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii instanței de judecată, precum și a ordonanței sau încheierilor organelor judiciare, prin care s-a constatat eroarea judiciară, respectiv privarea nelegală de libertate.

În cazul de față, după cum a rezultat în cursul judecății, nu a intervenit o prealabilă constatare a caracterului nelegal al privării de libertate de către organele judiciare penale expres indicate la art. 539 alin.2 C.proc.pen., situație în care reclamantul s-a prevalat de însăși decizia penală de achitare, ca fiind temei al angajării răspunderii civile a statului, inclusiv din perspectiva aplicării art. 539 alin. 1 C.proc.pen. în limitele consfințite de Curtea Constituțională prin decizia nr. 136/2021, pronunțată și publicată în Monitorul Oficial pe parcursul soluționării cauzei.

Prin urmare, raportat strict la momentul de început al termenului de 6 luni pentru formularea acțiunii în despăgubire, instanța apreciază că acesta nu poate fi decât cel al rămânerii definitive a deciziei penale de achitare, independent de relevanța ce se va acorda acestei situații de drept în ansamblul condițiilor ulterior analizate pe fondul cauzei, din perspectiva angajării răspunderii statului. Cum decizia penală nr. 177/15.07.2019 pronunțată de ÎCCJ-Complețul de 5 judecători în dosar nr. _____ a fost definitivă de la data pronunțării ei, termenul de 6 luni impus de art. 541 alin.2 C.proc.pen. a început să curgă la data de 15.07.2019, nefiind împlinit la data de 13.01.2020, când cererea de față a fost înregistrată pe rolul Tribunalului C_____.

Pentru aceste motive, nu vor fi reținute apărările formulate de pârât prin întâmpinare și care au tins la respingerea cererii ca efect al împlinirii termenului de prescripție de 6 luni impus de lege pentru formularea acțiunii de reparare a pagubei.

În ceea ce privește condițiile deduse din aplicarea art. 539 C.proc.pen., de a căror îndeplinire depinde nașterea în patrimoniul reclamantului a dreptului la despăgubiri pentru prejudiciul cauzat de privarea sa de libertate pe parcursul unui proces penal finalizat cu o soluție definitivă de achitare, instanța consideră că aceste aspecte privesc soluționarea fondului cererii de chemare în judecată, iar analiza lor se impune a fi una nuanțată, în contextul în care dispozițiile legale menționate au fost supuse unui control de constituționalitate mai înainte de pronunțarea unei hotărâri în cauză, iar reclamantul însuși s-a prevalat de efectele deciziei nr. 136/03.03.2021 a Curții Constituționale.

În ceea ce privește dreptul la repararea pagubei în cazul privării de libertate în cursul procesului penal, astfel cum este reglementat de dispozițiile art. 539 C.proc.pen., este important de subliniat că jurisprudența constantă a instanțelor naționale s-a întemeiat pe o interpretare restrictivă a condițiilor impuse la alin. 2 al textului de lege, fiind recunoscut dreptul la despăgubiri exclusiv în cazurile în care privarea de libertate a avut un caracter nelegal, independent de soluția pronunțată de procuror sau de instanța de judecată pe fondul acuzației în materie penală. O asemenea interpretare a textului de lege a devenit obligatorie ulterior publicării în Monitorul Oficial a deciziei nr. 15 din 18 septembrie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, prin care s-a statuat că hotărârea penală definitivă de achitare nu poate conferi, implicit, caracter nelegal măsurii privative de libertate, fiind necesar ca privarea nelegală de libertate să fie constatată de organele judiciare penale, fără ca instanțele civile să aibă atribuții în această materie.

În cazul de față, nu există o ordonanță a procurorului sau o hotărâre a instanțelor de judecată care au instrumentat procesul penal, prin care să se fi stabilit caracterul nelegal al măsurii arestării preventive cu durata de 6 luni, la care a fost supus reclamantul B____ B____. Mai mult chiar, prin decizia penală nr. 177/15.07.2019 pronunțată de ÎCCJ-Completul de 5 judecători în dosar nr. _____, fiind investită de unul dintre inculpați cu analiza legalității arestării preventive, instanța supremă a arătat că „măsurile preventive luate și menținute pe durata urmăririi penale față de inculpați s-au fundamentat pe probe administrate în cauză până la momentul dispunerii acestor măsuri, mijloace de probe din care a rezultat existența unor indicii temeinice care au conturat presupunerea rezonabilă că inculpații erau implicați în activitățile infracționale pentru care erau cercetați, fiind, totodată, necesare respectivele măsuri în vederea asigurării bunei desfășurări a procesului penal.” Concluzia completului de judecată care a dispus achitarea inculpaților, printre care și reclamantul, a fost aceea că „pronunțarea unei soluții de achitare nu atrage nelegalitatea măsurilor preventive a căror justificare este aceea de a asigura buna desfășurare a procesul, în condițiile în care judecătorul la momentul dispunerii acestora are în vedere mijloacele de probă existente la dosar, fără să-i fie imputabilă modificarea lor cantitativă generată atât de dinamica procesului penal cât și de deciziile altor autorități, care însă au efecte directe și obligatorii asupra prevederilor care reglementează diferite instituții procesuale penale.”

Prin urmare, dincolo de soluția de achitare, în cazul reclamantului nu se poate vorbi despre probarea caracterului nelegal al privării de libertate, care să fi fost constatată, prealabil sesizării instanței civile cu cererea de față, prin vreunul dintre actele limitativ enumerate de art. 539 alin.2 C.proc.pen..

Cu toate acestea, odată cu publicarea în Monitorul Oficial nr. 494/12.05.2021 a deciziei nr. 136/03.03.2021 a Curții Constituționale, dispozițiile anterior indicate nu mai pot fi supuse aceleiași interpretări a instanțelor de judecată ce a decurs din decizia în interesul legii nr. 15/2017, câtă vreme s-a statuat cu caracter definitiv și obligatoriu că „soluția legislativă din cuprinsul art. 539 din Codul de procedură penală care exclude dreptul la repararea pagubei în cazul privării de libertate dispuse în cursul procesului penal soluționat prin clasare, conform art. 16 alin. (1) lit. a)-d) din Codul de procedură penală, sau achitare este neconstituțională.” Chiar dacă excepția de neconstituționalitate admisă vizează reglementarea din legislația națională a dreptului la repararea pagubei cauzate de o măsură privativă de libertate luată în cursul procesului penal, criticând limitarea cazurilor de răspundere civilă delictuală a statului doar la ipoteza lipirii nelegale de libertate, această decizie nu produce efecte doar pentru legiuitor, căruia i se impune consacrarea legislativă a unui nou caz de eroare judiciară, ci și pentru instanțele de judecată, în condițiile în care Curtea Constituțională stabilește prin chiar considerentele deciziei dreptul la despăgubiri al persoanelor supuse unor măsuri privative de libertate în cursul procesului penal finalizat printr-o soluție de achitare. După cum s-a reținut la pct. 45 din decizie, Curtea a constatat că „situația analizată reprezintă un caz de **privare nedreaptă de libertate**, ipoteză în care dreptul la despăgubiri al persoanei nu poate fi anihilat.” Și aceasta, în condițiile în care, potrivit pct. 47 din considerente, recunoașterea dreptului la despăgubiri în cazul privării nedrepte de libertate a fost reținută de Curtea Constituțională nu ca o consecință a art. 5 paragraful 5 din Convenție, ci al art. 1 alin. 3, art. 23 alin. 1 și art. 52 alin. 3 teza întâi din Constituție, texte care oferă un standard mai înalt de protecție libertății individuale decât cel stabilit de Convenție, dreptul la despăgubire fiind recunoscut atât în privința privării nelegale de libertate, cât și a celei nedrepte dispuse în cursul

procesului penal soluționat prin clasare, conform art. 16 alin. (1) lit. a)-d) din Codul de procedură penală, sau achitare.

Întrucât reclamantul s-a prevalat de efectele deciziei nr. 136/2021, iar aspectele legate de aplicabilitatea acestei decizii au fost puse în discuția contradictorie a părților la ultimul termen de judecată, instanța apreciază că la soluționarea cauzei trebuie să țină seama de statuările Curții Constituționale, devenite obligatorii odată cu publicarea în Monitorul Oficial și care sancționează cu neconstituționalitatea tocmai excluderea din sfera de aplicare a art. 539 C.proc.pen. a situațiilor similare celei invocate de reclamant.

În consecință, atribuind sferei de aplicare a dreptului la repararea de către stat a pagubei cauzate în cursul procesului penal, întinderea recunoscută de Curtea Constituțională cu prilejul controlului de constituționalitate ce a vizat însuși textul de lege invocat ca temei juridic al acțiunii de față, instanța apreciază că reclamantul are dreptul la despăgubiri în considerarea prejudiciului suferit ca urmare a privării nedrepte de libertate la care a fost supus în cadrul procesului penal soluționat definitiv prin achitare, prin decizia penală nr. 177/15.07.2019 pronunțată de ÎCCJ-Completul de 5 judecători în dosar nr. _____.

În ceea ce privește criteriile de evaluare a despăgubirilor, vor fi aplicate prin analogie dispozițiile art. 540 alin.1 C.proc.pen., ce vizează cazul privării nelegale de libertate, urmând a se ține seama de durata privării nelegale de libertate, precum și de consecințele produse asupra persoanei și asupra familiei celui privat de libertate. Cu toate acestea, instanța apreciază că în procesul de evaluare a prejudiciului prezintă relevanță împrejurarea că răspunderea statului nu este angajată pentru un caz de încălcare a legii penale, la momentul aplicării și al menținerii măsurilor privative de libertate, ci pentru a se asigura finalitate reparatorie unei situații de încălcare a unora dintre valorile supreme într-un stat democratic-respectiv dreptatea și libertatea individuală, independent de încălcarea vreunei norme legale și depinzând doar de rezultatul final al procesului penal, ce echivalează cu netemeinicia acuzației aduse în materie penală. Or, ca în orice altă materie, inclusiv în dreptul penal un proces are o evoluție ce nu poate fi anticipată de cei care îl instrumentează și care depinde de probatoriul administrat, strict cu referire la măsurile preventive, existând posibilitatea ca probele legale și loial administrate, care au creat indicii suficiente pentru luarea acestor măsuri, să nu fie de natură să răstoarne în final prezumția de nevinovăție, fiind pronunțată o soluție de achitare.

Tocmai față de parcursul unui proces penal și de împrejurarea că probele administrate în vederea luării/menținerii/inlocuirii/revocării măsurilor preventive sunt premergătoare judecării în fond și de regulă suferă modificări determinate atât de dinamica procesului penal, cât și de deciziile altor autorități, instanța consideră că răspunderea statului pentru pronunțarea unei soluții de achitare în privința unei persoane ce a fost supusă și unor măsuri privative de libertate nu trebuie să fie supusă aceluiași criterii de cuantificare precum în cazul răspunderii ce își are izvorul în nesocotirea unor norme legale, chiar dacă valoarea ocrotită este aceeași-libertatea individuală. Fapta ilicită ce atrage răspunderea statului se impune a fi la rândul ei analizată, iar încălcarea unor dispoziții legale aplicabile în materia măsurilor preventive ce pot fi dispuse în cursul procesului penal nu poate fi asimilată, din punct de vedere al gravității, cu pronunțarea unei hotărâri judecătorești de achitare, pe baza unui probatoriu administrat și ulterior luării măsurilor

preventive și cu respectarea tuturor normelor de drept, care a determinat constatarea finală asupra netemeinicii fondului acuzațiilor aduse de stat prin reprezentații săi.

În cadrul aceluiași considerații teoretice asupra criteriilor de evaluare a prejudiciului rezultat din arestarea nedreaptă, instanța mai arată că soluționarea unei acțiuni în despăgubiri presupune o apreciere subiectivă a circumstanțelor particulare ale cauzei, pornind însă de la principiul că instituția răspunderii civile delictuale nu se poate transforma într-un izvor de îmbogățire fără just temei pentru cei ce se pretind prejudiciați. De altfel, în situația daunelor morale, datorită naturii lor nepatrimoniale, o evaluare exactă, în bani, a acestora nu este posibilă, motiv pentru care judecătorul procedează la o soluționare în echitate, urmărind ca despăgubirile acordate să ofere o reparație suficientă pentru atingerea adusă drepturilor personale nepatrimoniale ale reclamantului.

În speță, reclamantul a pretins acordarea de despăgubiri în cuantum de 2.435.000 lei pentru suferințele cauzate de măsura arestării preventive la care a fost supus pentru perioada maximă permisă de lege, de 6 luni. Potrivit celor anterior arătate, durata măsurii constituie unul dintre criteriile de evaluare a despăgubirii stabilite chiar de art. 540 alin.1 C.proc.pen., însuși legiuitorul apreciind asupra existenței legăturii dintre durata măsurii preventive nelegale și intensitatea suferințelor reclamantului.

În ce privește privarea de libertate, odată stabilit caracterul nedrept al acesteia, existența prejudiciului moral este prezumată, întrucât prin măsura respectivă se încalcă unul dintre cele mai importante atribute ale personalității umane, respectiv dreptul la libertate, ca drept inalienabil al ființei umane și ca valoare primordială într-o societate democratică. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut constant că în cazurile de încălcare a art. 5 din Convenție, sunt întemeiate cererile de acordare a despăgubirilor bănești pentru prejudiciul moral produs victimei pe perioada detenției nelegale.

Având în vedere și declarația martorului R _____ V _____, instanța reține că prin privarea sa de libertate reclamantului i-a fost cauzată în mod cert o suferință determinată de încălcarea unuia dintre drepturile sale fundamentale, cu atât mai puternic fiind sentimentul încercat cu cât condițiile propriu-zise de detenție erau unele sub condiția morală și socială a reclamantului. Martorul a confirmat starea de depresie a reclamantului, care din punctul său de vedere a fost una extremă și s-a exteriorizat prin petrecerea timpului mai mult în pat, cu fața la perete, singurele excepții fiind acelea în care cobora pentru a fuma. Cu toate acestea, distinct de evaluarea subiectivă a martorului, la dosar nu au fost depuse acte medicale din care să rezulte starea psihică a reclamantului constatată de un medic specialist, ceea ce înseamnă că reclamantul a reușit să depășească momentele dificile din arest, care nu au avut consecințe pe termen lung de natură a-i afecta sănătatea.

În ce privește efectele pe care arestarea le-a produs asupra reclamantului și a familiei sale, martorul audiat a insistat și asupra dificultăților financiare cu care s-a confruntat partea, în condițiile în care contractul individual de muncă i-a fost suspendat. Cu toate acestea, nici martorul și nici reclamantul, prin cererea de chemare în judecată, nu au indicat în concret o anumită situație în care familia reclamantului să fi avut de suferit din cauza unor lipsuri materiale și nici nu a făcut dovada veniturilor de care familia a beneficiat în perioada de 6 luni în care

reclamantul nu a mai încasat salariu. De aceste aspecte se va ține seama la stabilirea cuantumului despăgubirilor ce se vor acorda reclamantului, la fel ca de împrejurarea că după achitare reclamantului i-au fost plătite drepturile salariale aferente perioadei de suspendare a contractului individual de muncă, exceptând perioada arestării preventive, obținând astfel un minim de reparație și în plan psihic, atât în raporturile cu instituția angajatoare, cât și cu colegii de serviciu. În plus, după cum a confirmat și martorul, după eliberarea din arest, reclamantul s-a angajat la o firmă de transport și a obținut venituri din muncă, al căror cuantum nu a fost evidențiat ca fiind inferior celui obținut în calitate de lucrător vamal, astfel că situația sa materială nu a mai avut de suferit, continuarea procesului penal fiind cea care i-a cauzat sentimente de frustrare, nemulțumire și stres.

Un alt element pe care instanța îl are în vedere la evaluarea prejudiciului pretins de reclamant este reprezentat de dimensiunea pe care cercetarea penală la care era supus a căpătat-o în cercul de cunoscuți, știut fiind că oprobriul public determină o intensificare a traumelor psihice pe care le poate avea un eveniment cu conotații negative. În acest context, martorul a făcut referire generice la o anumită atitudine ostilă a colegilor de serviciu și a unora dintre agenții economici, fără a relata însă evenimente concrete prin care reclamantul să fi fost supus unor conduite denigratoare sau discriminatorii, având ca temei calitatea sa de inculpat într-un dosar penal și care să fi cauzat suferințe sufletești apte a fi reparate prin plata sumei pretinse cu titlu de despăgubiri.

Din analiza coroborată a probelor administrate, pornind de la constatarea caracterului nedrept (iar nu nelegal) al arestării preventive dispuse în cadrul unui proces penal finalizat printr-o soluție de achitare, care prin ea însăși este de natură a realiza o reparație a prejudiciului rezultat din încălcarea dreptului la libertate individuală, cu aplicarea tuturor criteriilor de cuantificare anterior expuse și având în vedere soluționarea în echitate a cauzei, care nu trebuie să constituie pentru reclamant un prilej de îmbogățire fără just temei, instanța apreciază că suma de 2.435.000 lei, pretinsă prin precizările la acțiune formulate în scris la ultimul termen de judecată, este excesivă și nu se impune a fi acordată în întregime. Potrivit propriei evaluări a daunelor nepatrimoniale suferite de reclamant, în baza celor anterior expuse, instanța va admite în parte cererea și va obliga pârâtul la plata către reclamant a sumei de 35.000 lei, cu titlu de despăgubiri.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII**

HOTĂRĂȘTE :

Admite în parte cererea formulată de reclamantul **B_____ B_____**, CNP _____ cu sediul ales în **C_____**, _____-24 bis, etj.1, camera 10 în contradictoriu cu pârâtul **STATUL ROMÂN A_____ A_____ A_____ A_____** cu sediul în București, sector 5, _____.

Obligă pârâtul la plata către reclamant a sumei de 35.000 lei, cu titlu de daune morale.

Cu apel în 30 de zile de la comunicare, ce se va depune la Tribunalul **C_____**.

Pronunțată prin punerea soluției la dispoziția părților, prin mijlocirea grefei instanței, azi, 23.06.2021.

PREȘEDINTE, Grefier,

A_____ C_____ C_____ B_____

Tehnored.jud.A.C/2ex/30.08.2021

Emis comunicări

Acest document este preluat și procesat de o aplicație realizată gratuit de [Wolters Kluwer Romania](#) pentru [Fundatia RoLII](#).

Conținutul său poate fi preluat și utilizat cu citarea sursei: www.rolii.ro